

vilde stille sig til den øvrige sociale Lovgivning og navnlig til de Lovforslag, der laa i det andet Thing, særlig til et eventuelt Lovforslag om Alderdomsforsørgelseskasjer. Jeg tror ikke, at denne Opfattelse i og for sig er rigtig. Jeg skal nemlig gjøre opmærksom paa, at i det Land, hvor man navnlig har beskæftiget sig med disse sociale Spørgsmaal, som jeg har omtalt, Tydskland — og det ærede Medlem, som jo synes at have studeret Fattigvæsenet nøje, efter hvad jeg har kunnet forstaa, maa jo vide det — før det gik til Spørgsmaalet om Alderdomsforsørgelseskasjer og Forsikkring mod Ulykkestilfælde og den Slags Love, søgte først at gennemføre en Fattigløvgivning. Det kan ikke være det ærede Medlem ubekendt, og jeg er overbevist om, at dette ogsaa er den rigtige og praktiske Vej at gaa. Thi selv om vi faae disse Kasjer, tvivler jeg dog om, at vi kunne faae dem i en nær Fremtid saaledes indrettede, at de kunne komme i aktiv Brug lige overfor de enkelte nuværende trængende Individuer. Det er Vanskeligheden baade i Tydskland og her. Det ærede Medlem maa jo vide, at Spørgsmaalet om Forsørgelseskasjer har været oppe i Danmark siden 1873, først paa Foranledning af Folkethinget, men senere er der ogsaa fremkommen Forslag fra Regjeringen, det kan jo ikke være ubekendt. Naar man ser paa disse Forslag, vil man vist indrømme, at det vil være flere Aar, inden de kunne træde i aktiv Virksomhed; man skal se sig et vist Beløb, inden man kunde opnaa Noget, og der var jo ogsaa en bestemt Aldersklasse, der ikke kunde komme til at nyde Godt deraf. Jeg tror, det er rigtigt at sige, at Fattigløvgivningen snarere er Forløberen for Understøttelseskasjer end det Omvendte. Det er altsaa en af de største Anker, det ærede Medlem havde mod Lovforslaget. Tillige har han gjort gjældende, at jeg ikke havde taget Hensyn til den ny og moderne Opfattelse trindt omkring i Landene angaaende de sociale Spørgsmaal, og det lod næsten til, at han mente, jeg var uvidende om, at der her i Thinget var indbragt et Forslag om Eftergivelse af Fattigunderstøttelse, han mente, at naar jeg havde husket paa det, vilde jeg selvfølgelig have taget Noget af det op i mit Forslag. Jeg skal følge det ærede Medlem med Hensyn til den moderne sociale Lovgivning navnlig paa Fattigvæsenets Omraade, og det ærede Medlem kan da ikke negte, at det, jeg har foreslaaet, netop gaar i Retning af den sociale moderne Fattigløvgivning. Hvad har den moderne sociale Fattigløvgivning nu været overfor de Fattige trindt omkring i Landet? Den

har navnlig bevirket, at de mest fremstredne, fristubede Mænd have sagt: vi maa komme dertil, at den Fattige, der ikke har Midler til sin Naadighed, desuagtet ligesaa godt maa have Lov til at vælge sit Hjem, hvor han vil, som den Rige. Det har jo været Strømningen; den, der har læst Noget af de tykke Forhandlinger derom, vil se, at det har været oppe mange Gange. Man har anset det Modsatte for uretfærdigt, og en Forsfatter udtaler sig omtrent saaledes, oversat paa Dansk, at han ikke kan tænke sig den Mulighed, at der kan findes et civiliseret Land, der kunde begaa den Grusomhed at ville tvinge et fattigt Individ bort et Sted, hvor han var fjendt, hen til det Sted, hvor han tilfældigvis var født, og han udviller det nærmere ved at sige, tvinge ham til at blive Eremit. Det er den moderne Lovgivning, der har den Opfattelse; man gaar altsaa ud fra, at den Fattige har Lov til at blive paa det Sted, hvor han selv ønsker. Jeg tror tværtimod, at det ærede Medlems Tanke med Hensyn til Forsørgelsesstedet bærer Præget af en meget forældet Tankegang. Den Anstuelse, han gjorde gjældende for at kritisere mit Forslag, er den samme, der særlig kom frem i 1871—72 fra Kjøbstadkommunerne. Det vil jo erindres, at Kjøbstadkommunerne klagede over, at de vare særlig bebyrdede med Fattigvæsen, og at Landkommunerne havde forholdsvis altfor smaa Udgifter dertil, med andre Ord, de vilde have en længere Forsørgelsestid for at kunne indvinde Arbeidet og tjene den Kapital, som Arbejderne fortjente i den længere Mærækte, hvorefter de vilde have Lov til at bortvise Mand, Kone og Børn til den fattige Kommune, hvorfra de vare vandrede. Det er den Tanke, der ligger bagved, lad os være enige om det. Og det er ogsaa let at forstaa, man behøver kun at regne med ganske smaa Tal for at indse det. Hvorledes er Forholdet nu i Danmark? Er det ikke saa, at Landboernes Antal forholdsvis stiger meget lidt? Og man kan da vel ikke negte, at Landboerne ere lige saa ableghygtige som Byboerne — jeg tror nu for Resten snarere, at de ere det i højere Grad — men desuagtet tager Byernes Folkmængde til i langt større Grad end Landets. Hvorfor det? Altsaa ikke paa Grund af den større Ableghygtighed i Byerne, men fordi der er en Mængde, der vandrer ind til Byerne fra de fattige Kommuner paa Landet for at søge Erhverv der. Med andre Ord, de, der ville have en længere Forsørgelsestid, maa være forberedte paa, at en Mængde af disse Arbeidere skulle efter at have anvendt deres Tid og Kræfter i